



Med vattenfast penna kan ett rutnät göras på en wettexduk för att testa grobarheten för flera olika fröer samtidigt.

Kul experiment

– testa fröernas grobarhet

Grobarhet brukar anges i procent. Ett utmärkt experiment i skolarbetet är att räkna ut hur stor andel av de frön som såtts, som också gro. Dessutom ges möjlighet att studera frön och groddar på nära håll.

Text och bild: ANDREAS ANDERSSON

Så här i början av året har många av oss vilat från trädgården och odlingen några månader. I vissa delar av landet ligger snön tjock och termometern visar städiga minusgrader. Men visst är det så att det, oavsett var du bor, kliar av otålighet i odlarnerven. Kanske är du som jag redan igång med de där grödorna som behöver förödlas riktigt tidigt. Jag försådde t ex de allra starkaste chilisorterna på juldagen. Det har liksom blivit en tradition.

Nu är det perfekt att göra ett förberedande odlingsexperiment och prova dina gamla fröers grobarhet. På fröpåsen finns ett bäst-före-datum som anger frönas grobarhet. Många fröer klarar sig dock längre än vad påsen anger. Det enda

som händer är att andelen frön som gro minskar, speciellt om fröna inte lagrats under optimala förhållanden. Hur bra fröna klarat sig är lätt att testa med ett roligt experiment.

Gör så här:

1. Lägg fröna på ett dubbelvikt och fuktat hushållspapper eller motsvarande. Lägg sedan in pappret i en plastpåse och förslut.
2. Skriv upp hur många fröer du lagt ut och av vilken sort.
3. Förvara påsen i rumstemperatur. Tänk på att vissa fröer är ljusaktiverade och gro snabbare om de ligger ljus, medan andra vill ha mörker.

Praktisk matematik

Jag brukar göra detta försök i skolan med mina elever. En perfekt uppgift i praktisk matematik. Att räkna procent på riktigt. Som en variant brukar vi i skolan använda disktrasor i stället för papper. Vi ritar upp ett rutnät med

vattenfast penna och delar in trasan i nummerade sektorer. På detta sätt kan elever testa många olika fröer, utan att riskera att blanda ihop dem.

För er som odlat länge är detta en självklarhet. Ni gör säkert det redan och har, kanske precis som jag, utvecklat egna förfinade metoder. För nyblivna

Inspiratör

Jag heter Andreas Andersson och arbetar som NO-lärare på Axonaskolan i Tollarp. På vår skola har odling, sedan fyra år, en självklar plats. Vi upptäcker ständigt fler och fler fördelar med odlingen. Jag kommer med jämna mellanrum att dyka upp här i tidningen med en liten artikel. Artiklarna kommer mest att handla om odling med barn och ungdomar. Teknikerna jag beskriver är tagna från vår pedagogiska verksamhet, men går givetvis lika bra att genomföra på hemmaplan.





Genom att räkna ut grobarheten får man en fingervisning om hur tätt man ska så. Ett bra sätt att testa gamla fröer.

odlare är det kanske inte lika självklart. Det är lätt att ledas med i den snabba takten som finns i övrigt i samhället. Fröna tas inte fram förrän samma dag man ska så. När man ser att bäst-föredatumet har gått ut, vågar man inte chansa. Man kastar fröpåsen och åker i stället iväg och handlar nya. En slags fröernas slit-och-släng mentalitet. Kanske är just *den* påsen man slängde oersättlig. Vissa frösorser försvinner och är sedan svåra eller rent av omöjliga att köpa igen i den vanliga handelsträdgården.

Så mitt tips till er denna gång är att *inte* kasta era gamla fröpåsar. Även en påse med billiga sallatsfrön, som förvarats på ett felaktigt sätt och därmed minskat i grobarhet, kan vara spännande att undersöka. Och om du har ett överflöd, dela med dig. Både av dina kunskaper och dina fröer. Det här är något vi behöver föra vidare. Skriv ihop en egen beskrivning, eller klipp ut denna sida ur tidningen. Skicka med den tillsammans med några fröpåsar till dina barns eller barnbarns skola eller förskola. Detta

är ett perfekt experiment som *alla* kan genomföra. I den nya tid som råder p g a pandemi där hem- och distansundervisning ständigt är aktuella, behövs praktiska och meningsfulla uppgifter som alla kan genomföra både i skolan och hemma.

Testa själv också

... och har du inte testat dina egna fröer ännu, då är det bara att kavla upp ärmarna och börja experimentera.

Tips: Om du inte redan studerat dina frön när de gror i mikroskop så får jag verkligen tipsa om detta. Det är jättespännande. Jag och eleverna brukar göra det. Ett enkelt mikroskop av den typ som ses på bilden, kan kopplas till mobil eller dator. Det kostar runt 500 kr och kan ge dig fantastiska detaljbilder från dina växter som du inte tidigare sett. 🌱



Studera frön på nära håll är spännande och kan göras med denna typ av enkel förstoring.

ODLA I SKOLA

Under namnet *Odla i Skola* försöker Andreas Andersson med hjälp av sociala medier inspirera personal på skolor och förskolor att också börja odla. På dessa sidor kan även du komma i kontakt med honom om du har frågor eller vill dela med dig av dina tankar kring odling med barn. Gå in på [youtube.com](https://www.youtube.com) och sök på *Odla i skola*.